

KONKURS LIGA NAUKOWA

Dolnośląski Konkurs Gimnazjalistów

FINAŁ HUMANISTYCZNY

KLASYFIKACJA DRUŻYNOWA I INDYWIDUALNA

12 marca 2009, godz. 11:30,
część rozgrywana w siedzibie Liceum Ogólnokształcącego Nr XIV im. Polonii Belgijskiej we Wrocławiu

część **druga** - indywidualna

IMIĘ I NAZWISKO ZAWODNIKA

IMIĘ I NAZWISKO KOORDYNATORA (nauczyciel):

SZKOŁA:

Czas pracy: **60 minut** od zakończenia czynności organizacyjnych.

Dostęp do zasobów bibliotecznych i internetowych w tej części nie jest możliwy.

Pracę redagujesz w języku polskim. Do zdobycia masz 200 pkt (drużyna, łącznie 800 pkt.)

Niniejszy arkusz zawiera **4 strony** (proszę sprawdzić, czy wszystkie strony zostały prawidłowo skopiowane).

Życzymy Wam dobrej zabawy i sukcesów w konkursie **Liga Naukowa**.

F.

Rozważ, odwołując się do podanych tekstów, następującą kwestię:

O jakich wartościach ważnych dla współczesnego człowieka mówią wielcy filozofowie i poeci, do jakich prawd chcą nas przekonać?

Zauważ, że wpływ filozofii na literaturę jest faktem zupełnie naturalnym. Pamiętać jednak należy, że poezja jest przekładem filozoficznych idei na zupełnie inny język. Ów przekład jest niewątpliwie potwierdzeniem wagi refleksji filozoficznej, jej mocy wpływania na wybory pojedynczego człowieka.

Napisz krótki tekst (ok. 1,5 strony A4).

Znane Ci już z części drużynowej teksty zostały przypomniane na stronach 3 i 4 niniejszego arkusza.

verte

Zbigniew Herbert
Do Marka Aurelego
Prof. Henrykowi Elzenbergowi

*Dobranoc Marku lampę zgaś
i zamknij książkę Już nad głową
wznosi się srebrne larum gwiazd
to niebo mówi obcą mową
to barbarzyński okrzyk trwogi
którego nie zna twa łacina
to lęk odwieczny ciemny lęk
o kruchy ludzki ład zaczyna*

*bić I zwycięży Słyszysz szum
to przyływ Zburzy twe litery
żywołów niewstrzymany nurt
aż runą świata ściany cztery
cóż nam - na wietrze drzeć
i znów w popioły chuchać mącić eter
gryźć palce szukać próżnych słów
i wlec za sobą cień poległych*

*więc lepiej Marku spokój zdejm
i ponad ciemność podaj rękę
niech drży gdy bije w zmysłów pięć
jak w wątlą lirę ślepy wszechświat
zdradzi nas wszechświat astronomia
rachunek gwiazd i mądrość traw
i twoja wielkość zbyt ogromna
i mój bezradny Marku płacz*

Horacy
Do Leukonoe

*Nie dociekaj nie nasza to rzecz Leukonoe
kiedy umrzeć mam ja kiedy ty, nie odsłaniaj
babilońskich arkanów Co ma być niech będzie
Czy wiele zim przed nami czy właśnie ostatnia
pędzi morze Tyrreńskie na oporne skały
rozważnie klaruj wino nadzieję odmierzaj
na godziny-czas biegnie zazdrosny o słowa-
i weseląc się dziś nie dowierzaj przyszłości*

Jan Kochanowski
PIEŚŃ XI

*Stateczny umysł pamiętaj zachować,
Jesli cię pocznie nieszczęście frasować;
Także i góry nie radzęc wylatać,
Kiedy się szczęście z tobą imie bratać,*

*Śmierci podległy człowiecze cnotliwy,
Choć wszytek twój wiek będzie frasobliwy,
Chociaż też czasem, siedząc z przyjaciół,
Przy dobrym trunku strawisz dzień wesoly.*

*Tu przy ciekącym, przezornym strumieniu
Kaź stół gotować w jaworowym cieniu;
Kaź wino nosić, póki beczka leje,
Póki wiek służy, a śmierć nie przyspieje!*

*Postąpisz z włóci drogo zapłaconych,
Postąpisz z dworu i gmachów złoczonych;
A co zebrania twego kolwiek będzie,
To wszystko przyszył namiastek osiędzie.*

*Bądź się kto zacnym rodził i bogatym,
Bądź niewolnikiem, u śmierci nic na tym;
Czyjkolwiek napród los wynidzie, wsiadaj,
Wieczny wygnaćca, ani więc odkładaj!*

KONKURS
LIGA NAUKOWA
2009

1. **Marek Aureliusz**, Marcus Aurelius Antoninus (121-180) - cesarz rzymski od 161, który w pamięci potomnych zostanie jako cesarz-filozof. Był wyznawcą filozofii stoickiej. Ograniczył swe dociekania filozoficzne do etyki. Osiągnięcie spokoju dostrzegał w wypełnianiu zadań, stojących przed każdym człowiekiem zajmującym określone stanowisko w społeczeństwie. Co dzień dokonywał rachunku sumienia, traktując swoje stanowisko cesarza jako odpowiedzialną służbę publiczną. Przeszedł do historii kultury jako głęboki myśliciel. Z wielu jego cennych myśli warto przytoczyć jedną: „Skromnie przyjmować, spokojnie tracić.”

2. Marek Aureliusz Rozmyślenia

Byłeś, człowiecze, obywatelem tego oto wielkiego państwa. Cóż ci na tym zależy, czy lat pięć czy sto? Co jest według praw, to jest dla wszystkich równe. Cóż więc w tym strasznego, jeżeli cię usuwa z granic państwa nie tyran, nie sędzia niesprawiedliwy, ale natura, która cię w nie wprowadziła? Tak jak aktora usuwa ze sceny pretor2, który go przyjął. „Alem nie odegrał pięciu aktów, tylko trzy”. — Dobrze. Ale w życiu trzy akty tworzą sztuką całą. Bo kiedy się ma skończyć, wyznacza ów, kto przedtem zespół ułożył, a teraz rozpuszcza. Ty zaś ani w jednym, ani w drugim udziale nie brałeś. Odejdź więc łagodnie. Łagodny bowiem jest i ten, kto cię zwalnia.

3. **Stoicyzm** - zasady (system filoz.) szkoły filoz. (**stoików**), zał. w III w. p.n.e. przez Zenona z Kition, oparte na etyce surowej cnoty, polegającej na zachowaniu równowagi duchowej nie zakłóconej zarówno radością, jak smutkiem, na wyzbyciu się namiętności i na życiu zgodnym z naturą i rozumem; *pot.* obojętność na przyjemności i ból, tłumienie uczuć, spokój, niewrażliwość, hart i pogoda ducha bez względu na okoliczności. (W. Kopaliniński, *Słownik wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych*)

4. **Stoicyzm**, jako ważny kierunek filozoficzny, mówił o etycznym ideale mędrca. Zenon z Kition twierdził, że najważniejszą wartością w życiu człowieka jest cnota, którą należy rozumieć jako życie zgodne z naturą oraz rozumem. Życie cnotliwe wymaga zatem równowagi ducha. Trzeba wyzbyć się wszelkich namiętności, uczuć, patrzeć z dystansem na świat i własny los.

5. **Epikureizm** – twórca szkoły filozoficznej, Epikur (341-270 p.n.e), uważał, że celem człowieka jest szczęście, które utożsamiał z przyjemnością rozumianą nie tylko jako zmysłowa rozkosz, ale także jako brak cierpienia. Naprawdę szczęśliwy może być tylko mędrzec, który wie, że życie proste, harmonijne, cnotliwe.

6. **Henryk Elzenberg** (właśc. Henryk Józef Marian Elzenberg) - polski filozof. Zajmował się głównie etyką, estetyką, i historią filozofii. Wiele uwagi poświęcił koncepcji filozoficznej Marka Aureliusza. Był mistrzem dla Z. Herberta, który studiował filozofię na Uniwersytecie Toruńskim. Wiersz *Do Marka Aurelego* jest próbą zrozumienia wielkiego filozofa. Należy także widzieć w nim znak przekroczenia postawy stoickiej, podważenia wiary w jej moc jako recepty na życie godne, spełnione.